NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS (EL) 2022/2084,

25. oktoober 2022,

millega muudetakse rakendusotsust (EL) 2020/1345, millega antakse Tšehhi Vabariigile määruse (EL) 2020/672 alusel ajutist toetust töötuseriski leevendamiseks COVID-19 puhanguga kaasnenud eriolukorras

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 19. mai 2020. aasta määrust (EL) 2020/672, millega luuakse COVID-19 puhanguga kaasnenud eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu (TERA), ([1]) eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Tšehhi 7. augusti 2020. aasta taotluse alusel andis nõukogu rakendusotsusega (EL) 2020/1345 ([2]) Tšehhile finantsabi laenuna, mille maksimaalne summa on 2 000 000 000 eurot ja maksimaalne keskmine tagasimaksetähtaeg 15 aastat ning mis on kättesaadav 18 kuu jooksul, et täiendada Tšehhi riiklikke jõupingutusi leevendamaks COVID-19 puhangu mõju ning selle puhangu sotsiaal-majanduslikke tagajärgi töötajatele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele.

(2) Tšehhi pidi laenu kasutama selleks, et rahastada lühendatud tööaja kavasid ja samalaadseid meetmeid, nagu on osutatud rakendusotsuse (EL) 2020/1345 artiklis 3.

(3) Oluline osa Tšehhi tööjõust on COVID-19 puhangu tõttu halvatud. See on kaasa toonud Tšehhi avaliku sektori kulutuste korduva järsu ja olulise suurenemise seoses meetmega, millele on osutatud rakendusotsuse (EL) 2020/1345 artikli 3 punktides a, c, d ja e.

(4) COVID-19 puhang ja erakorralised meetmed, mida Tšehhi on võtnud 2020., 2021. ja 2022. aastal, et ohjeldada kõnealust puhangut ning leevendada selle sotsiaal-majanduslikke ja tervisega seotud tagajärgi, on avaldanud ja avaldavad endiselt ränka mõju riigi rahandusele. Tšehhi valitsemissektori eelarvepuudujääk ja võlg olid 2020. aastal vastavalt 5,8 % ja 37,7 % sisemajanduse koguproduktist (SKP) ning 2021. aasta lõpuks olid need näitajad vastavalt 5,9 % ja 41,9 %. Komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi kohaselt on Tšehhi valitsemissektori eelarvepuudujääk ja võlg 2022. aasta lõpuks eeldatavasti vastavalt 4,3 % ja 42,8 % SKPst. Komisjoni 2022. aasta suvise vaheprognoosi kohaselt suureneb Tšehhi SKP 2022. aastal 2,3 %.

(5) 22. septembril 2022 taotles Tšehhi liidult lisafinantsabi 2 500 000 000 eurot, et täiendada jätkuvalt 2020., 2021. ja 2022 aastal võetud riiklikke meetmeid, leevendamaks COVID-19 puhangu mõju ning selle puhangu sotsiaal-majanduslikke tagajärgi töötajatele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele. Eelkõige pikendas ja muutis Tšehhi veelgi lühendatud tööaja kavasid ja samalaadseid meetmeid, mis on esitatud põhjendustes 6–9.

([1]) ELT L 159, 20.5.2020, lk 1.

([2]) Nõukogu 25. septembri 2020. aasta rakendusotsus (EL) 2020/1345, millega antakse Tšehhi Vabariigile määruse (EL) 2020/672 alusel ajutist toetust töötuseriski leevendamiseks COVID-19 puhanguga kaasnenud eriolukorras (ELT L 314, 29.9.2020, lk 17).

(6) Rakendusotsuse (EL) 2020/1345 artikli 3 punktis a osutatud lühendatud tööaja kava, mida tuntakse programmi „Antivirus“ nime all, kavandati selliste eraõiguslike tööandjate palgakulude hüvitamiseks, kes olid sunnitud oma majandustegevuse peatama või seda märkimisväärselt vähendama otseselt riigi võetud meetmete tõttu (variant A) või kaudselt COVID-19 pandeemia kahjuliku majandusmõju tõttu (variant B). Selle õiguslikuks aluseks olid valitsuse 31. märtsi 2020. aasta muudetud resolutsioon nr 353 ja tööhõivet käsitleva seaduse nr 435/2004 (konsolideeritud) ([3]) artikkel 120 (muudetud kujul). Programmi pikendati ja muudeti valitsuse 14. oktoobri 2020. aasta resolutsiooniga nr 1039 kasutusele võetud variandiga „A pluss“, et tagada palgakulude täielik hüvitamine tööandjatele, kes on ametiasutuste võetud meetmete tõttu sunnitud oma tegevuse peatama või seda vähendama. Programmi pikendati ka mitme valitsuse otsusega, kusjuures variant A kehtis 12. märtsist 2020 kuni 28. veebruarini 2022, variant „A pluss“ 1. oktoobrist 2020 kuni 31. maini 2021 ja variant B 12. märtsist 2020 kuni 31. maini 2021 ja 1. novembrist 2021 kuni 31. detsembrini 2021.

(7) Esimene kompenseeriv soodustus füüsilisest isikust ettevõtjatele, nn programm „Pětadvacítka“, millele on osutatud rakendusotsuse (EL) 2020/1345 artikli 3 punktis c ning mis kehtestati seadusega nr 159/2020 (konsolideeritud), ([4]) nägi ette, et füüsilisest isikust ettevõtjatele, kes on COVID-19-ga kaasnevate rahvatervise ohtude või riigi võetud kriisimeetmete tõttu sunnitud oma majandustegevuse peatama või seda allapoole tavapärasest turukõikumisest tingitud määra oluliselt vähendama, antakse 500 Tšehhi krooni suurune igapäevane kompenseeriv soodustus inimese kohta. „Pětadvacítka“ kehtis 12. märtsist 2020 kuni 8. juunini 2020. Seadusega nr 461/2020 (konsolideeritud) ([5]) kehtestatud muudatus, „sügisene kompenseeriv soodustus“, kestis 5. oktoobrist 2020 kuni 15. veebruarini 2021 ja sellega nähti ette 500 Tšehhi krooni suurune igapäevane maksusoodustus füüsilisest isikust ettevõtjatele, kes olid rahvatervise ohtude või riigi võetud kriisimeetmete tõttu sunnitud oma majandustegevuse peatama või seda oluliselt vähendama. Seadusega nr 95/2021 (konsolideeritud) ([6]) ja sellega seotud valitsuse resolutsioonidega (nr 154/2021 ([7]) ja 188/2021) ([8]) kehtestati veel üks muudatus, mida nimetati „2021. aasta uueks kompenseerivaks soodustuseks“, mis kehtis 1. veebruarist 2021 kuni 31. maini 2021 ja millega suurendati maksusoodustuse summat 1 000 Tšehhi kroonini päevas. Selle füüsilisest isikust ettevõtjatele ette nähtud kompenseeriva soodustuse viimane muudatus, „2022. aasta kompenseeriv soodustus“, kehtestati seadusega nr 519/2021 (konsolideeritud), ([9]) selle suurus oli samuti 1 000 Tšehhi krooni päevas ning see kestis 22. novembrist 2021 kuni 31. jaanuarini 2022.

(8) Rakendusotsuse (EL) 2020/1345 artikli 3 punktis d osutatud füüsilisest isikust ettevõtjate sotsiaal- ja tervisekindlustusmaksetest osalise vabastamise õiguslik alus oli seadus nr 136/2020 (konsolideeritud) ([10]) sotsiaalkindlustuse osas ja seadus nr 134/2020 (konsolideeritud) ([11]) tervisekindlustuse osas. Riik tasus 2020. aasta märtsist augustini füüsilisest isikust ettevõtjate vastavad sotsiaal- ja ravikindlustusmaksed ise. Kuigi programm lõppes 2020. aasta augustis, tuli 2021. aastal maksta täiendavaid summasid füüsilisest isikust ettevõtjate poolt 2020. aastal tehtud ettemaksetega seotud arvelduste tõttu. Meede tähendab valitsuse jaoks saamata jäänud tulu, mida võib määruse (EL) 2020/672 rakendamise seisukohast pidada samaväärseks avaliku sektori kulutustega.

([3]) Tööhõivet käsitlev seadus nr 435/2004 (konsolideeritud), muudetud kujul, avaldatud 23. juuli 2004. aasta seaduste kogus nr 143.

([4]) Seadus nr 159/2020 (konsolideeritud) SARS CoV-2 koroonaviirusest tingitud kriisimeetmetega seotud kompenseeriva soodustuse kohta (muudetud kujul), avaldatud 14. aprilli 2020. aasta seaduste kogus nr 59.

([5]) Seadus nr 461/2020 (konsolideeritud) SARS CoV-2 koroonaviirusest tingitud äritegevuse keelamise või piirangutega seotud kompenseeriva soodustuse kohta (muudetud kujul), avaldatud 13. novembri 2020. aasta seaduste kogus nr 189.

([6]) 2021. aasta kompenseerivat soodustust käsitlev seadus nr 95/2021 (konsolideeritud), muudetud kujul, avaldatud 26. veebruari 2021. aasta seaduste kogus nr 38.

([7]) 2021. aasta kompenseerivat soodustust käsitlev valitsuse resolutsioon nr 154/2021 (konsolideeritud), muudetud kujul, avaldatud 31. märtsi 2021. aasta seaduste kogus nr 60.

([8]) Valitsuse resolutsioon nr 188/2021 (konsolideeritud) 2021. aasta kompenseeriva soodustuse järgmise soodustusperioodi kindlaksmääramise kohta (muudetud kujul), avaldatud 7. mai 2021. aasta seaduste kogus nr 79.

([9]) 2022. aasta kompenseerivat soodustust käsitlev seadus nr 519/2021 (konsolideeritud), muudetud kujul, avaldatud 23. detsembri 2021. aasta seaduste kogus nr 226.

([10]) Seadus nr 136/2020 (konsolideeritud), mis käsitleb teatavaid kohandusi sotsiaalkindlustusmaksete ning riigi tööhõive- ja pensionikindlustusmaksete valdkonnas seoses erakorraliste meetmetega epideemia ajal 2020. aastal (muudetud kujul), avaldatud 27. märtsi 2020. aasta seaduste kogus nr 48.

([11]) Seadus nr 134/2020 (konsolideeritud), millega muudetakse seadust nr 592/1992 riiklike tervisekindlustusmaksete kohta (muudetud kujul), avaldatud 27. märtsi 2020. aasta seaduste kogus nr 48.

(9) Rakendusotsuse (EL) 2020/1345 artikli 3 punktis e osutatud füüsilisest isikust ettevõtjatele mõeldud „hooldamistoetuse“ õiguslik alus oli valitsuse 19. märtsi 2020. aasta resolutsioon nr 262, ([12]) 26. märtsi 2020. aasta resolutsioon nr 311, 31. märtsi 2020. aasta resolutsioon nr 354, 4. mai 2020. aasta resolutsioon nr 514, 18. mai 2020. aasta resolutsioon nr 552, 16. oktoobri 2020. aasta resolutsioon nr 1053, 30. novembri 2020. aasta resolutsioon nr 1260 ja 10. mai 2021. aasta resolutsioon nr 446 ning eelarve-eeskirju käsitleva seaduse nr 218/2000 (konsolideeritud) ([13]) (muudetud kujul) artikkel 14, mida kohaldatakse füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes põllumajanduse ja metsanduse esmatootmises, ning VKEde toetamist käsitleva seaduse nr 47/2002 (konsolideeritud) ([14]) (muudetud kujul) artikli 3 punkt h, mida kohaldatakse kõigi teiste füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes. Programmiga hüvitatakse füüsilisest isikust ettevõtjatele sissetulekukaotus, mis on tingitud vajadusest hoolitseda laste või hooldust vajavate inimeste eest laste- ja sotsiaalhoolekandeasutuste sulgemise tõttu. Toetuse igapäevane summa oli 424 Tšehhi krooni 2020. aasta märtsis ja 500 Tšehhi krooni 2020. aasta aprillist juunini. Programmi pikendati 2020. aasta oktoobrist 2021. aasta maini, mil sellega pakuti igapäevast toetust 400 Tšehhi krooni.

(10) Tšehhi vastab määruse (EL) 2020/672 artiklis 3 sätestatud finantsabi taotlemise tingimustele. Tšehhi on esitanud komisjonile asjakohased tõendid selle kohta, et avaliku sektori tegelikud ja kavandatud kulud on alates 1. veebruarist 2020 suurenenud 5 349 588 352 euro võrra riiklike meetmete tõttu, mida on võetud COVID-19 puhangu sotsiaal-majandusliku mõju leevendamiseks. Tegu on järsu ja olulise suurenemisega, sest see on ühtlasi seotud selliste olemasolevate riiklike meetmete pikendamise või muutmisega, mis on otseselt seotud lühendatud tööaja kava ja samalaadsete meetmetega, millega on hõlmatud oluline osa Tšehhi ettevõtjatest ja tööjõust. Tšehhi kavatseb suurenenud kulusid rahastada 215 333 982 euro ulatuses liidu vahenditest ja 634 254 370 euro ulatuses oma vahenditest.

(11) Komisjon on vastavalt määruse (EL) 2020/672 artiklile 6 konsulteerinud Tšehhiga ja veendunud, et avaliku sektori tegelikud ja kavandatud kulud on järsult ja oluliselt suurenenud otseselt seoses lühendatud tööaja kavade ja samalaadsete meetmetega, millele 22. septembri 2022. aasta taotluses osutati.

(12) Seetõttu tuleks anda finantsabi, et aidata Tšehhil toime tulla COVID-19 puhangust põhjustatud tõsiste majandushäirete sotsiaal-majanduslike tagajärgedega. Komisjon peaks tegema otsused osamaksete tagasimaksetähtaegade, suuruse ja väljamaksmise ning osade suuruse kohta tihedas koostöös riiklike ametiasutustega.

(13) Kuna rakendusotsuses (EL) 2020/1345 osutatud abi kättesaadavuse periood on lõppenud, on täiendava finantsabi jaoks vaja uut kättesaadavuse perioodi. Rakendusotsusega (EL) 2020/1345 ette nähtud finantsabi 18-kuulist kättesaadavuse perioodi tuleks pikendada 21 kuu võrra ning sellest tulenevalt peaks abi kättesaadavuse koguperiood olema 39 kuud alates rakendusotsuse (EL) 2020/1345 jõustumise kuupäevale järgnevast päevast.

(14) Tšehhi ja komisjon peaksid võtma käesolevat otsust arvesse määruse (EL) 2020/672 artikli 8 lõikes 2 osutatud laenulepingus.

(15) Käesolev otsus ei tohiks piirata ühegi sellise menetluse tulemust, mis võidakse algatada seoses siseturu toimimise moonutamisega, eelkõige aluslepingu artiklite 107 ja 108 alusel. See ei vabasta liikmesriike aluslepingu artikli 108 kohasest kohustusest teatada komisjonile võimalikest riigiabi juhtudest.

(16) Tšehhi peaks komisjoni korrapäraselt teavitama kavandatud avaliku sektori kulutuste tegemisest, et komisjon saaks hinnata, millises ulatuses on Tšehhi neid kulutusi teinud.

([12]) Valitsuse resolutsioon nr 262/2020 (konsolideeritud) kriisimeetmete vastuvõtmise kohta, muudetud kujul, avaldatud 19. märtsi 2020. aasta seaduste kogus nr 42.

([13]) Eelarve-eeskirju käsitlev seadus nr 218/2000 (konsolideeritud), muudetud kujul, avaldatud 21. juuli 2000. aasta seaduste kogus nr 65.

([14]) Väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate toetamist käsitlev seadus nr 47/2002 (konsolideeritud), muudetud kujul, avaldatud 8. veebruari 2002. aasta seaduste kogus nr 20.

(17) Finantsabi andmise otsuse tegemisel on võetud arvesse Tšehhi olemasolevaid ja eeldatavaid vajadusi ning määruse (EL) 2020/672 kohaseid finantsabi taotlusi, mille teised liikmesriigid on juba esitanud või kavatsevad esitada, kohaldades sealjuures võrdse kohtlemise, solidaarsuse, proportsionaalsuse ja läbipaistvuse põhimõtteid,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Rakendusotsust (EL) 2020/1345 muudetakse järgmiselt.

1) Artiklit 2 muudetakse järgmiselt:

a) lõiked 1 ja 2 asendatakse järgmisega:

„1. Liit annab Tšehhile laenu kuni 4 500 000 000 eurot. Laenu maksimaalne keskmine tagasimaksetähtaeg on 15 aastat.

2. Käesoleva otsuse alusel antav finantsabi on kättesaadav 39 kuu jooksul alates käesoleva otsuse jõustumise kuupäevale järgnevast päevast.“;

b) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Esimene osamakse tehakse määruse (EL) 2020/672 artikli 8 lõikes 2 sätestatud laenulepingu jõustumisel. Kõik edasised osamaksed tehakse vastavalt kõnealuse laenulepingu tingimustele, või kui see on asjakohane, siis laenulepingu *addendum*'i või sellise muudetud laenulepingu jõustumisel, mille on sõlminud Tšehhi ja komisjon ja millega asendatakse algne laenuleping.“

2) Artikkel 3 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 3*

Tšehhi võib rahastada järgmisi meetmeid:

a) programm „Antivirus“, mis on sätestatud valitsuse 31. märtsi 2020. aasta resolutsioonis nr 353 (muudetud kujul), mille õiguslik alus on tööhõivet käsitleva seaduse nr 435/2004 (konsolideeritud) artikkel 120, muudetud ja pikendatud valitsuse 14. oktoobri 2020. aasta resolutsiooniga nr 1039 ja mitme valitsuse otsusega;

b) programmi „Antivirus“ variant C, mis on sätestatud seaduses nr 300/2020 (konsolideeritud);

c) programm „Pětadvacítka“, kompenseeriv soodustus füüsilisest isikust ettevõtjatele, mis on ette nähtud seadusega nr 159/2020 (konsolideeritud), mida on muudetud seadusega nr 461/2020 (konsolideeritud) kehtestatud sügisese kompenseeriva soodustusega, seadusega nr 95/2021 (konsolideeritud) ja sellega seotud valitsuse resolutsioonidega nr 154/2021 ja 188/2021 kehtestatud 2021. aasta uue kompenseeriva soodustusega ning seadusega nr 519/2021 (konsolideeritud) kehtestatud 2022. aasta kompenseeriva soodustusega;

d) füüsilisest isikust ettevõtjate osaline vabastamine sotsiaal- ja tervisekindlustusmaksetest, nagu on sätestatud seaduses nr 136/2020 (konsolideeritud) sotsiaalkindlustuse osas ja seaduses nr 134/2020 (konsolideeritud) tervisekindlustuse osas;

e) „hooldamistoetus“ füüsilisest isikust ettevõtjatele, mis on sätestatud valitsuse 19. märtsi 2020. aasta resolutsioonis nr 262, 26. märtsi 2020. aasta resolutsioonis nr 311, 31. märtsi 2020. aasta resolutsioonis nr 354, 4. mai 2020. aasta resolutsioonis nr 514, 18. mai 2020. aasta resolutsioonis nr 552 ning mida on viimati muudetud ja pikendatud valitsuse 10. mai 2021. aasta resolutsiooniga nr 446, ning eelarve-eeskirju käsitleva seaduse nr 218/2000 (konsolideeritud) (muudetud kujul) artiklis 14, mida kohaldatakse füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes põllumajanduse ja metsanduse esmatootmises ja VKEde toetamist käsitleva seaduse nr 47/2002 (konsolideeritud) (muudetud kujul) artikli 3 punktis h, mida kohaldatakse kõigi teiste füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes.“

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Tšehhi Vabariigile.

Käesolev otsus jõustub selle adressaadile teatavakstegemise päeval.

Artikkel 3

Käesolev otsus avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Luxembourg, 25. oktoober 2022

Nõukogu nimel
eesistuja
J. SÍKELA